

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

15.11.2024

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Культура, безпека й енергетика: Зеленський розповів про роботу над внутрішнім Планом стійкості України. – Ольга Бабишена](#)

[Via Carpatia 2024: як пройшов міжнародний Форум](#)

Митці на фронті

[Письменники-військові зустрілись зі школярами під час мінірезиденції «Контекст: війна»](#)

[У перервах між службою дбає про лемківську культуру. Парамедик Михайло Адамчак записує казки. – Галина Терещук](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[«Штучний інтелект може стати союзником для кожного з нас», – Ольга Кравченко, «Фільтр». – Вадим Міський, Наталка Соколенко](#)

[Наталія Войтович: Нам потрібно формувати культуру медіаспоживання від садочка. – Юлія Поліковська](#)

[У влади немає єдиної інформаційної політики для формування позитивного іміджу мобілізації, – дослідження ІМІ. – Мар'яна Зінченко](#)

Медіа

[У Києві стартувала конференція Премії імені Георгія Гонгадзе «Медіадні»-2024. – Марина Баранівська](#)

[House of Europe оголосила конкурс грантів на персональні проекти у сфері медіа. – Валерія Буняк](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[У Squat 17b презентують міські проєкти про мистецтво та урбаністику](#)

[«Донбас – це не тільки шахти і війна». – Віталій Матухно](#)

Благодійність

[У Києві відкривають благодійну фотовиставку про Антарктику](#)

[«Подаруй листівку Львову»: художників запросили до створення різдвяних листівок для підтримки ЗСУ. – Олексій](#)

Театр

[«Доки театр живий, Донеччина і Маріуполь наші»: відновлений маріупольський театр покаже виставу в Тернополі. – Максим Скасків](#)

[Про пам'ять, біль і кохання: у Луцьку покажуть виставу «Шолом, солдат...», засновану на реальних подіях](#)

Музика

[Музика з української пластичної вистави «Косачка» з'явилася на стримінгових платформах. – Дар'я Тарасова](#)

Візуальні мистецтва

[Фотограф із Закарпаття отримав дві нагороди конкурсу International Photography Awards 2024. – Юлія Поліковська](#)

[MONATIK показав себе у новому амплуа – у Києві відкрилася його виставка картин. – Ганна Тимошенко](#)

[«Структури взаємності»: кураторки про цінність спільнот та досвіди «глобального Півдня». – Катерина Костенко](#)

[Виставка «Відчуття безпеки» в «ЄрміловЦентрі» завершується. Програма фінісажу. – Антон Малиновський](#)

[У Харкові відбудеться дискусія про руйнування та відновлення міст. – Антон Малиновський](#)

[У Some People відбудеться подія, присвячена графіті-об'єднанню FKS. – Антон Малиновський](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[«Ми ще досі не усвідомили, як нас змінює війна». Розмова з режисеркою «Медового місяця» Жанною Озірною. – Кромф Ігор](#)

Декоративно-ужиткове мистецтво

[Кількість керамістів у Слов'янську скоротилася до 150 людей, технологію внесли до списку нематеріальної спадщини](#)

Просвітництво

[Нескорені українські міста: прем'єра анімаційних фільмів про Ізюм та Бахмут. – Ярослава Наумова](#)

Література. Книговидання

[«Культура – це все, що оточує нас»: Богдана Неборак про ціль фестивалю «Фундамент», який відбувається в Києві. – Поліна Горлач](#)

[Юлія Бентя: «Зараз важливий соціальний вектор мистецтва, здатність впливати на суспільні процеси та світогляд людей». – Марта Коник](#)

[За кордоном виходять переклади про російський колоніалізм, Крим і оповідання українського військового. – Анастасія Андрушко](#)

[Гаська Шиян та Володимир Рафєєнко: які книжки вийдуть англійською в Гарварді. – Поліна Горлач](#)

[NGL Media: Мінкультури витратило 24 млн грн на видавництво книг за програмою, в ефективності якої сумнівається аудит](#)

Музейна справа

[В Україні запустили віртуальний «Музей вкраденого мистецтва», присвячений культурі Маріуполя. – Олег Челяк](#)

Охорона культурної спадщини

[Мінкульт розкритикував плани Києва збудувати підземний паркінг на Старокиївській горі: у КМДА заявили, що будують протирадіаційне укриття. – Юлія Лаврук](#)

Бібліотечна справа. Читання

[Нова книгарня «Є» на київському вокзалі: що відомо? – Дарина Головань](#)

Підтримка України у світі

[У Рівному презентували книгу Руслани Шеретюк про художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну](#)

Загальні питання

Культура, безпека й енергетика: Зеленський розповів про роботу над внутрішнім Планом стійкості України. – Ольга Бабишена

Президент України В. Зеленський у вечірньому відеозверненні 14 листопада розповів, що триває робота над внутрішнім Планом стійкості. За його словами, опрацьовано кілька пунктів Плану. Йдеться, зокрема, про культурний суверенітет, культурну спадщину, сучасну культуру і культурну дипломатію. Зеленський також наголосив на необхідності створення українського контенту та об'єднання заради цього культурної спільноти в Україні. «Це частина нашої сили та елемент гарантування зв'язків України з глобальним світом. Бувають речі, які не здатні донести іншим ані політики, ані громадські діячі, ані інформаційний простір. Але емоції роблять це. Мистецтво це робить. Культура загалом – це інструмент, який працює однаково заради людяності в різних частинах світу. Ми маємо приділити цьому значно більше державної уваги, і це буде», – сказав він. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-kultura-bezpeka-y-energetika-zelenskiy-rozpoviv-pro-robotu-nad-vnutrishnim-planom-stiykosti-ukraini>

Via Carpatia 2024: як пройшов міжнародний Форум

Про хід та підсумки заходу у пресрелізі. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-via-carpatia-2024-yak-proyshov-mizhnarodniy-forum>

Митці на фронті

Письменники-військові зустрілись зі школярами під час мінірезиденції «Контекст: війна»

Письменники-військові зустрілися з юними читачами Національної бібліотеки України для дітей під час мінірезиденції «Контекст: війна» в межах Форуму «Via Carpatia 2024» у Києві. Докладніше:

<https://espresso.tv/news-pismenniki-viyskovi-pid-chas-mini-rezidentsii-kontekst-viyna-chitali-virshi-dityam>

У перервах між службою дбає про лемківську культуру. Парамедик Михайло Адамчак записує казки. – Галина Терещук

Парамедик медичного добровольчого батальйону «Госпітальєри», музикант гурту «Кораллі» М. Адамчак (позивний Лемко) зібрав близько 500 лемківських казок. 18 з них уже увійшли у проєкт «Оповім ти дашто» (тобто, «Розповім тобі дещо»). Видано диск, на якому ці казки читають українці з лемківським корінням, котрі зберегли у своїй пам'яті ці оповідки від батьків, дідусів і бабусь. Цей проєкт має на меті популяризувати автентичну лемківську говірку, познайомити з багатством народного костюма цієї етногрупи, з лемківською культурою загалом. Авторка розповідає, чому такі культурні проєкти, які підтримав Український культурний фонд, важливі у час війни. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/lemky-deportacya-folk-tradycya/33202301.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

«Штучний інтелект може стати союзником для кожного з нас», – Ольга Кравченко, «Фільтр». – Вадим Міський, Наталка Соколенко

У Києві відбулася конференція «Стійкі разом: розвиток медіаграмотності в Україні», організована в межах Глобального тижня медіа- та інформаційної грамотності ЮНЕСКО, яка зібрала понад 200 учасників. О. Кравченко, керівниця Національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр», розповідає, чому навички медіаграмотності – критично важливі у сучасному світі; як розвивати штучний інтелект як союзника, а не загрозу; як залучити молодих блогерів до відповідального створення контенту. А також про нові кроки у впровадженні медіаграмотності в освітні програми та майбутні ініціативи, які сприятимуть розвитку критичного мислення в Україні. Докладніше:

<https://detector.media/mediumy/article/234721/2024-11-14-shtuchnyy-intelekt-mozhe-staty-soyuznykom-dlya-kozhnogo-z-nas-olga-kravchenko-filtr/>

Наталія Войтович: Нам потрібно формувати культуру медіаспоживання від садочка. – Юлія Поліковська

Викладачка Львівського національного університету Н. Войтович розповідає про те, чому медіаграмотність потрібна для студентів будь-яких спеціальностей, а також для дітей і людей старшого віку. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/36713/2024-11-14-nataliya-voytovych-nam-potribno-formuvaty-kulturu-mediaspozhyvannya-vid-sadochka/>

У влади немає єдиної інформаційної політики для формування позитивного іміджу мобілізації, – дослідження ІМІ. – Мар'яна Зінченко

Висвітлення мобілізації в українських медіа свідчить про відсутність єдиної інформаційної політики з боку влади, яка допомогла б сформувати позитивний імідж мобілізації та забезпечила узгодженість і координацію. Про це йдеться в новому моніторинговому дослідженні Інституту масової інформації «Як українські медіа маневрують між негативом і нейтральністю у висвітленні мобілізації». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/234728/2024-11-14-u-vlady-nemaie-iedynoi-informatsiynoi-polityky-dlya-formuvannya-pozytyvnogo-imidzhu-mobilizatsii-doslidzhennya-imi/>

Медіа

У Києві стартувала конференція Премії імені Георгія Гонгадзе «Медіадні»-2024. – Марина Баранівська

14 листопада в Києві стартувала конференція «Медіадні»-2024, яку щорічно проводить Премія імені Георгія Гонгадзе, починаючи з 2020-го. Цьогоріч програму заходів у межах «Медіаднів» присвячено ризикам та викликам, які постали перед українськими журналістами внаслідок повномасштабної війни з РФ, а також візії післявоєнного майбутнього нашої країни. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/234713/2024-11-15-u-kyievi-startuvala-konferentsiya-premii-imeni-georgiya-gongadze-mediadni-2024/>

House of Europe оголосила конкурс грантів на персональні проекти у сфері медіа. – Валерія Буняк

House of Europe оголосила конкурс грантів до 4 тисяч євро на персональні проекти для медіапрофесіоналів на тему національних спільнот із залученням ЄС або Великої Британії. Навчання, стажування, нетворкінг, запуск подкасту, блогу, курсу тощо має охоплювати такі теми: боротьба з фейками, маніпуляціями та іншими елементами гібридної війни; розслідування та документація воєнних злочинів; журналістська етика, цінності та інструменти; мультимедійна журналістика; самооплатність і незалежність медіа; воєнна журналістика; культурна журналістика; економічна журналістика. Докладніше про умови участі:

<https://detector.media/infospace/article/234727/2024-11-14-house-of-europe-ogolosyla-konkurs-grantiv-na-personalni-proiekty-u-sferi-media/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

У Squat 17b презентують міські проекти про мистецтво та урбаністику

26 листопада у київському закладі Squat 17b презентують новаторські міські проекти про мистецтво та урбаністику. Ці ідеї народилися під час «Культурного Вікенду», де 50 учасників розробляли концепції переосмислення міста. Найкращі ініціативи отримали мінігранти для втілення в життя. Серед проектів-переможців – «Добросусідська толока», що перетворила подвір'я будинків 42а та 36–40 на вул. Гоголівській у сучасний артпростір із вуличними меблями, освітленням і мангалом. Мета – підтримка сусідів під час зимових блекаутів та загалом у складні часи. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/u-squat-17b-prezentuyut-miski-proyekty-pro-mystetstvo-ta-urbanistyku/>

«Донбас – це не тільки шахти і війна». – Віталій Матухно

«Гарелея Неотодрешь» видала «За нас, за вас і за Донбас» – збірку інтерв'ю з діячами та діячками культури, які тривалий час – з 2014-го по 2022-й рік – працювали над розвитком міст Луганщини та Донеччини. М. Дорохов – засновник платформи «ВІЛЬна ХАта» у Краматорську, після початку повномасштабного вторгнення він переїхав до Івано-Франківська. Опубліковано інтерв'ю з ним про Краматорськ і «ВІЛЬну ХАту» без змін. Докладніше:

<https://postimpreza.org/talsk/donbas-tse-ne-tilky-shakhty-i-viina>

Благодійність

У Києві відкривають благодійну фотовиставку про Антарктику

14 листопада у Центральній бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка для дітей м. Києва відкрито благодійну фотовиставку «Кольори білого континенту» про Антарктику. Автор експозиції – фотограф, біолог та учасник Українських антарктичних експедицій С. Глотов. Відвідувачі побачать пінгвінів та морських

котиків, льодовики та айсберги. Виставка є частиною проєкту на підтримку ЗСУ. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/u-kyyevi-vidkryvayut-blagodijnu-fotovystavku-pro-antarktyku/>

«Подаруй листівку Львову»: художників запросили до створення різдвяних листівок для підтримки ЗСУ. – Олексій

Львівська міська рада оголосила акцію «Подаруй листівку Львову», в якій можуть взяти участь художники, дизайнери та фотографи з усіх куточків України та з-за кордону. Учасникам пропонують розробити унікальні різдвяні листівки, найкращі з яких буде надруковано. Всі охочі зможуть придбати ці листівки у Львівському туристичному центрі та відправити їх з міста різдвяною поштою у період свят. Виручені кошти від продажу листівок буде спрямовано на збір «Зброносці», який Львів проводить у партнерстві з фондом «Повернись живим» для підтримки чотирьох військових бригад ЗСУ. Докладніше:

<https://shotam.info/podaruy-lystivku-lvovu-khudozhnykiv-zaprosyly-do-stvorennia-rizdvianykh-lystivok-dlia-pidtrymky-zsu/>

Театр

«Доки театр живий, Донеччина і Маріуполь наші»: відновлений маріупольський театр покаже виставу в Тернополі. – Максим Скасків

Відновлений Донецький обласний драматичний театр міста Маріуполь, який у 2022 році знищили росіяни, покаже у Тернополі нову виставу «Віднесені вітром». Із цією п'єсою колектив починає тур містами України. Постановка переносить сюжет однойменного роману Маргарет Мітчелл в сучасну Україну. Докладніше:

<https://suspilne.media/ternopil/878181-doki-teatr-zivij-doneccina-i-mariupol-nasi-vidnovlenij-mariupolskij-teatr-pokaze-vistavu-v-ternopoli/>

Про пам'ять, біль і кохання: у Луцьку покажуть виставу «Шолом, солдат...», засновану на реальних подіях

У Волинському академічному обласному театрі ляльок 16 листопада відбудеться показ вистави «Шолом, солдат...», заснованої на реальних подіях, що відбулися в 50-х роках XIX століття в маленькому містечку на півдні України. Докладніше:

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/760068-pro-pamyat-bil-i-kokhannya-u-lutsku-pokazhut-vistavu-sholom-soldat-zasnovanu-na-realnikh-podiyakh>

Музика

Музика з української пластичної вистави «Косачка» з'явилася на стримінгових платформах. – Дар'я Тарасова

Музика, яку створила до постановки «Косачка» про жіночий погляд на війну та кризи композиторка О. Шикіна, доступна для прослуховування на стримінгових платформах. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-muzika-z-ukrainskoi-plastichnoi-vistavi-kosachka-zyavilasya-na-strimingovikh-platformakh>

Візуальні мистецтва

Фотограф із Закарпаття отримав дві нагороди конкурсу International Photography Awards 2024. – Юлія Поліковська

Премія для фотографів International Photography Awards визначила переможців 2024 року, їхні роботи опубліковано на сайті IPA. Цьогоріч на конкурс надійшли десятки тисяч робіт у професійних та непрофесійних номінаціях від учасників з понад ста країн. Світлина фотографа із Закарпаття М. Дороговича отримали дві нагороди. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/36721/2024-11-14-fotograf-iz-zakarpattya-otrymav-dvi-nagorody-konkursu-international-photography-awards-2024/>

MONATIK показав себе у новому амплуа – у Києві відкрилася його виставка картин. – Ганна Тимошенко

Виставка під назвою «The Views» стала результатом співпраці MONATIK з українським мистецьким проектом КОТО. Експонуватиметься до 24 листопада. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/32380/monatik-pokazav-sebe-u-novomu-amplua-u-kyyyevi-vidkrylasya-jogo-vystavka-kartyn/>

«Структури взаємності»: кураторки про цінність спільнот та досвіди «глобального Півдня». – Катерина Костенко

Велику виставку «Структури взаємності» відкрито у львівському Jam Factory Art Center 19 жовтня. Це – третій проєкт нового артцентру, побудований на ідеї архітектурних конструкцій, де основні елементи підтримують один одного без будь-яких додаткових опор. Цю модель кураторки К. Ботанова, І. Демченко та К. Малих разом з учасниками виставки використали як метафору суспільної структури взаємності, яку українське суспільство перевідкрило у 2014 та 2022 роках. Архітектором і художником простору став О. Бурлака. В інтерв'ю Ботанова, Демченко і Малих розповідають про роботу над виставкою, залучення спільнот та іноземних художників та партисипативність як основну ціль. Докладніше:

<https://artslooker.com/strukтуры-vzaiemnosti-kuratoroky-pro-tsinnist-spilnot-ta-dosvidy-hlobalnoho-pivdnia/>

Виставка «Відчуття безпеки» в «ЄрміловЦентрі» завершується. Програма фінісажу. – Антон Малиновський

Виставка «Відчуття безпеки», що тривала понад два місяці у харківському ЦСМ «ЄрміловЦентр», завершується. 16 та 17 листопада відбудуться фінальні події у її межах. Це: гібридна сесія сторітелінгу «Культурна установа як притулок» (Н. Іванова, директорка «ЄрміловЦентру», розповідь про перетворення культурної інституції на притулок з початком повномасштабної війни в Україні у 2022 році; співкураторка виставки «Відчуття безпеки» М. Конєва та українська художниця О. Федорова поділяться своїми особистими історіями, пов'язаними з безпекою); перформативна прогулянка «Відлуння притулків», що пропонує дослідити міські простори Познані та

Харкова та колективний досвід, пов'язаний з поняттям притулку та створенням тимчасових місць, як інтервенцій у контекстах, що змінюються; перформанс плейбек-театру «Нема»; прямий етер концерту колективу Otucha з Павільйону II Познанського Пальмового дому (слухачі почують пісні з Луганщини, які Otucha дізналися від Влади Русіної, Пауліни Міу Кюлінг та Маттіаса Шьоніяна завдяки проєкту «Хто б міг подумати, що падає сніг», натхненному поїздкою на північний схід Луганської області у 2021 році); показ фільму «Любий гарний коханий». Докладніше:

<https://lyuk.media/news/finish-feeling-of-security/>

У Харкові відбудеться дискусія про руйнування та відновлення міст. – Антон Малиновський

Дизайн-школа dash! в межах виставки «Краматорські острови» 16 листопада проведе у Харкові публічну дискусію «Як ми пам'ятаємо: втрата та відновлення». Це розмова про те, як ми запам'ятовуємо свої міста та села, та яка роль спогадів у переживанні втрат та плануванні відновлення. Своїм досвідом та думками поділяться практики цієї сфери: О. Касперович – кураторка, глава ГО «культурний трафік», продюсерка українського павільйону Венеційської бієнале; О. Клейтман – архітекторка, співзасновниця Sbm Studio, глава ГО «Крізь війну»; М. Павлюк – архітекторка Balbek Bureau. Модеруватиме дискусію архітекторка К. Герасечкіна-Євдокименко. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/discussion-about-the-city/>

У Some People відбудеться подія, присвячена графіті-об'єднанню FKS. – Антон Малиновський

15 листопада в центрі нової культури Some People (Харків) відбудеться подія, присвячена графіті-команді FKS. Вона об'єднає в собі кінопоказ фільму «FKSPORT», фотовиставку та музичний шоукейс. Один з учасників FKS зауважив, що фільм створювали ще до повномасштабного вторгнення, а розповідає він про історію їхнього ком'юніті, що розвивається понад 10 років. «Слід сказати, що в цілому індустрія графіті сьогодні суттєво втратила оберти. Деякі явища, наприклад, як метробомбінг або трейнбомбінг на регіональних потягах взагалі зараз практично перестали існувати. Тож, сьогодні графіті культура переживає деякі обмеження через комендантську години, тому що в мирний час реалізація всіх проєктів, задумів і ідей була зазвичай вночі», – зазначив він. Наразі до складу об'єднання входить понад 10 людей, що зараз живуть у різних містах України. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/fks-event/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

«Ми ще досі не усвідомили, як нас змінює війна». Розмова з режисеркою «Медового місяця» Жанною Озірною. – Кромф Ігор

Гран-прі 53-го Київського міжнародного кінофестивалю «Молодість» здобув фільм «Медовий місяць» Ж. Озірної. Це камерна історія про молоде подружжя, яке стало бранцями власної квартири через повномасштабне вторгнення. Стрічка унікальна для українського кіно, адже знята повністю на

грант Biennale College Cinema – програми підтримки молодих кінематографістів від Венеційського кінофестивалю. В інтерв'ю режисерка розповідає про картину. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/films/ozirna-interview/>

Декоративно-ужиткове мистецтво

Кількість керамістів у Слов'янську скоротилася до 150 людей, технологію внесли до списку нематеріальної спадщини

До нематеріальної культурної спадщини Донеччини увійшла спеціальна технологія виготовлення молочної слов'янської кераміки з червоної глини, без використання фарб чи хімічних барвників. Наразі готують документи до внесення до нематеріального списку на національному рівні. Слов'янськ – керамічний центр України та через повномасштабне вторгнення кількість керамістів скоротилася: якщо до 24 лютого 2024 року у громаді нею володіли понад тисячу керамістів, то зараз так працюють близько 150 людей. Докладніше у відео:

<https://suspilne.media/culture/880625-kilkist-keramistiv-u-slovansku-skorotilasa-do-150-ludej-tehnologiu-vnesli-do-spisku-nematerialnoi-spadsini/>

Просвітництво

Нескорені українські міста: прем'єра анімаційних фільмів про Ізюм та Бахмут. – Ярослава Наумова

Проект «Книга-мандрівка. Україна» презентує два нові анімаційні епізоди, які розповідають про нескорені українські міста – Ізюм та Бахмут. Ці фільми продовжують місію проєкту з висвітлення історії, культурної спадщини та незламного духу українських міст та містечок, що протистоять руйнівним наслідкам війни. Докладніше:

<https://espresso.tv/bakhmut-neskoreni-ukrainski-mista-premera-animatsiynikh-filmiv-pro-izyum-ta-bakhmut>

Література. Книговидання

«Культура – це все, що оточує нас»: Богдана Неборак про ціль фестивалю «Фундамент», який відбувається в Києві. – Поліна Горлач

В Українському домі почався книжковий фестиваль «Фундамент: історії про культуру». Кураторка Б. Неборак у програмі «Культура на часі» зазначила, що одна з цілей події – змотивувати людей більше читати. Додала, що до 2014 року було зовсім скрутно, однак після появи Українського культурного фонду з'явилося багато локальних ініціатив, які пов'язані з книжками та популяризацією читання. І не тільки у великих містах, а й у маленьких містечках та селищах. Однак Україна все ще не має тієї кількості фестивалів, які б задовольняли всі смаки читачів і читачок по всій країні. Сам фестиваль «Фундамент» – нішевий, оскільки зосереджується на лише нонфікшені й лише на книжках про культуру. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/880123-kultura-ce-vse-so-otocue-nas-bogdana-neborak-pro-cil-festivalu-fundament-akij-vidbuvaetsa-v-kievi/>

Юлія Бентя: «Зараз важливий соціальний вектор мистецтва, здатність впливати на суспільні процеси та світогляд людей». – Марта Коник

Ю. Бентя – мистецтвознавиця, музична і театральна критикиня, архівістка, редакторка часопису «Критика». Цьогоріч вона працювала в журі українсько-єврейської літературної премії «Зустріч», спрямованої на осмислення спільного історичного досвіду та діалогу двох народів. Щороку її присуджують за найвпливовіший твір художньої літератури й літератури нонфікшн почергово. У 2023 році переміг роман «Амадока» С. Андрухович, цього року – книжка Ю. Скіри «Солід», випущена видавництвом «Човен». В інтерв'ю Бентя розповідає про премію, як змінюються українсько-єврейські відносини тощо. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/11/15/645037_yuliya_bentya_zaraz_vazhliivy.html

За кордоном виходять переклади про російський колоніалізм, Крим і оповідання українського військового. – Анастасія Андрушко

У Литві видали книжку «російський колоніалізм» М. Еріставі, а в Словаччині – «За перекопом є земля» А. Левкової та «Вовче» К. Чабала. Докладніше:

<https://chytomo.com/za-kordonom-vykhodiat-pereklady-pro-rosijskyj-kolonializm-krym-i-opovidannia-ukrainskoho-vijskovoho/>

Гаська Шиян та Володимир Рафеєнко: які книжки вийдуть англійською в Гарварді. – Поліна Горлач

У межах видавничої програми Українського наукового інституту Гарвардського університету видадуть ще 4 книжки українських письменників та присвячених українській культурі: «За спиною» («Behind Your Back»), Гаська Шиян; «Омельян Пріцак та інтелектуальні початки українського „гарвардського дива”» («Omeljan Pritsak and the Intellectual Origins of the Ukrainian „Harvard Miracle”»), Андрій Портнов; «Око розуму. Візія, пам'ять і медитація в українському проповідництві XVII століття» («The Eye of the Mind. Vision, Memory, and Meditation in Seventeenth-Century Ukrainian Preaching»), Марія Грація Бартоліні; «Мобільні хвилі буття» («Signals of Being»), Володимир Рафеєнко. Докладніше:

<https://susplne.media/culture/879963-gaska-sian-ta-volodimir-rafeenko-aki-knizki-vijdut-anglijskou-u-garvardi/>

NGL Media: Мінкультури витратило 24 млн грн на видавництво книг за програмою, в ефективності якої сумнівається аудит

Мінкультури за два роки витратило понад 24 млн гривень на книжки за програмою «Книга для зміцнення національної єдності». Про її старт оголосили в вересні 2022, а основною метою було наповнення бібліотек. Результати аудиту підприємства «Центр захисту інформаційного простору України» (ЦЗПУ), яке займалося розповсюдження книжок – переможців конкурсу, свідчать про негаразди в реалізації цієї програми, фінансованої бюджетним коштом, йдеться у розслідуванні NGL Media. Основна претензія аудиторів полягала саме до розповсюдження: велика частина накладів просто залишалася на складах,

зберігання на яких ще й не безкоштовне. У деяких випадках йдеться про 90% накладу. «Низький відсоток розповсюдження виданих книг вказує на відсутність необхідності у їх виданні, недосягнення мети щодо поширення інформаційного продукту», – повідомили в Держаудитслужбі. Попри це, міністерство не планує поки що відмовлятися від цієї програми. «У звіті Держаудитслужби вказано, що і з розповсюдженням уже виданих книжок ситуація невтішна. Наприклад, впродовж 2022–2023 рр. з тисячі примірників книжки „Одна Україна, один народ. Розмови з Леонідом Кравчуком” вдалося розповсюдити лише 459 примірники, з яких 168 примірників отримав сам Мінкульт», – йдеться у розслідуванні. У перший рік програми конкурсна комісія обрала 18 книжок, які видано державним коштом. Оскільки книжки та видавництва обирали на мистецькому конкурсі, то ЦЗПУ укладав угоди без відкритих торгів. Наступного року в межах проєкту видано вже 41 книжку. Частина з них презентували після друку, частину – з запізненням або не презентували ніколи. При цьому найбільше книжок надрукували два видавництва. «Власне „Саміт-Книга” і видавництво „Фоліо” виявилися фаворитами проєкту „Книга для зміцнення національної єдності”. Саме ці два видавництва отримали 17 млн грн з 24,2 млн грн, виділених на фінансування цього проєкту у 2022–2023 роках», – повідомили журналісти. Представники інших великих видавництв, як «Наш формат» та Vivat, взагалі не чули про можливість податися на цей конкурс. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2024/11/14/645098_ngl_media_minkulturi_vitratilo_24.html

Музейна справа

В Україні запустили віртуальний «Музей вкраденого мистецтва», присвячений культурі Маріуполя. – Олег Челяк

Проєкт Skeiron запустив віртуальну експозицію «Музею вкраденого мистецтва», що наповнена культурною спадщиною Маріуполя: драмтеатром, вітражами палацу культури «Маркохім», мозаїками, картинами А. Куїнджі та елементами експозицій Маріупольського краєзнавчого музею. Експонуються цифрові копії викрадених, знищених або зниклих безвісти через російську агресію творів мистецтва, об'єктів культурної спадщини. Віртуальна галерея музею наразі містить культурну спадщину Маріуполя, однак його розширять зображеннями постраждалої культурної спадщини Херсонщини, Сумщини, Чернігівщини, Харківщини, Донеччини, Луганщини та Криму. У музеї, за принципом відеогри з камерою від третьої особи, можна ходити за допомогою віртуального персонажа, оглядати культурні артефакти, залазити на них, читати описи експозицій та слухати аудіогіди. Наразі віртуальний музей доступний англійською чи німецькою мовами. Проєкт реалізували цифрові агенції Enqo і Linza. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/880475-v-ukraini-zapustili-virtualnij-muzej-vkradenogo-mistectva-prisvacenij-kulturi-mariupola/>

Охорона культурної спадщини

Мінкульт розкритикував плани Києва збудувати підземний паркінг на Старокиївській горі: у КМДА заявили, що будують протирадіаційне укриття. – Юлія Лаврук

«Паркінг на 320 машиномісць планують створити за адресою: провулок Киянівський, 13–21, у межах кількох археологічних пам'яток: „Культурний шар міста Ярослава”, „Копирів кінець”, „Поселення та могильник на горі Дитинка” та „Історичний ландшафт київських гір”», – йдеться в повідомленні Міністерства культури та стратегічних комунікацій. Там зазначили, що цю земельну ділянку розташовано: в Центральному історичному ареалі Києва; впритул до буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра»; в межах Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ»; у межах охоронної зони I, II, V категорій пам'ятки архітектури національного значення «Андріївська церква»; на території пам'ятки археології національного значення «Культурний шар „Міста Ярослава”». «Збереження культурної спадщини є елементом національної безпеки. Знищення пам'ятки археології національного значення заради побудови підземного паркінгу на Старокиївській горі є неприпустимим», – наголосили у відомстві. Пізніше в КМДА повідомили, що на одному з найближчих засідань Київради запропонують депутатам розглянути проект «Детального плану територій по провулку Киянівському у Шевченківському районі Києва», який дозволить створити протирадіаційне укриття на 1650 місць та підземний паркінг на 320 авто. В держадміністрації зазначили, що режим використання цієї території нібито не передбачає заборону нового будівництва, а «лише накладає певні обмеження, зокрема висотні». Крім того, передбачені обов'язкові археологічні дослідження перед початком робіт. «Наразі територія, де планується зведення укриття та паркінгу, не належить до паркової зони й ще за радянського періоду була забудована гаражними боксами з підпірними стінами», – зазначили в КМДА. Водночас там підтвердили, що територія проекту детального плану розташована в межах археологічних пам'яток, але зазначили, що розміщення тут гаражних боксів «є порушенням нормативних вимог, загрозою для інженерних мереж і споруд та знеціненням історичного й містобудівного значення території». Докладніше:

<https://espresso.tv/kultura-minkult-vistupiv-proti-planiv-kmda-zbuduvati-pidzemniy-parking-na-starokiivskiy-gori>

Бібліотечна справа. Читання

Нова книгарня «Є» на київському вокзалі: що відомо? – Дарина Головань

1 листопада відбувся аукціон на оренду частини нежитлового приміщення будівлі Головного вокзалу (Центральний) станції Київ-Пасажирський. Початкова ціна оренди на місяць – 166 502 гривні. У аукціоні взяли участь 5 компаній – «Книгарня „Є”», «Книгарня Сенс», «Комакс Сервіс», «Видавництво Старого Лева» та «Рідіт». Серед вимог до учасників аукціону були: наявність щонайменше однієї книгарні у Києві або Київській області;

книгарня має відповідати принципам інклюзивності; використання не менше 85% площі для реалізації книжок; наявність не менше 20 різних видавництв; наявність в асортименті книжок не менше 10 найменувань з англomовним контентом. «Книгарня „Є”» перемогла в аукціоні, запропонувавши найвищу ставку – 403 777 гривень на місяць. Заклад планують відкрити у січні у залі № 3 будівлі вокзалу, він займатиме площу 102,7 м². Термін оренди – два роки й 360 днів. Наразі очікується підписання договору. Докладніше:

<https://chytomo.com/nova-knyharnia-ie-na-kyivskomu-vokzali-shcho-vidomo/>

Підтримка України у світі

У Рівному презентували книгу Руслани Шеретюк про художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну

У Рівному презентовано книгу докторки історичних наук, професорки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету Р. Шеретюк. Вона має назву «„Солідарні з Україною”. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну». На зустрічі з читачами авторка розповіла, як збирала матеріал, працюючи в бібліотеках, музеях, галереях, архівах Польщі. Науковиця підкреслила величезну діяльність польських митців у перші тижні повномасштабної російсько-української війни, яка перетворилася на дієвий культурно-мистецький аванпост підтримки України. Доробок польських митців став одним з яскравих проявів емпатії польського народу. У книзі знайшли відображення біографічні дані 100 польських митців, які підтримали Україну. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/760062-u-rivnomu-prezentovali-knigu-ruslani-sheretyuk-pro-khudozhni-refleksii-polskikh-mittsiv-na-rosiysko-ukrainsku-viynu>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm